

Asiantuntijalausunto lakivaliokunnalle hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 22/2022 vp)

Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Oikeusrekisterikeskuksen (ORK) asiantuntijalta kirjallista lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi positiivisesta luottotietorekisteristä ja siihen liittyviksi laeiksi (HE 22/2022 vp).

Hallituksen esitystä on pyydetty lisäksi arvioimaan lakivaliokunnan toimialan kannalta ottaen erityisesti huomioon mm. ylivelkaantuminen ja sen torjuminen, suhde luottotietolainsäädäntöön ja -toimintaan sekä oikeusturvanäkökohdat. Näiltä osin minulla ei ole lausuttavaa.

Esitän lausuntonani kunnioittavasti seuraavaa.

Laki positiivisesta luottotietorekisteristä 13 §

Oikeusrekisterikeskus toimii konkurssi- ja yrityssaneerausrekisterin sekä velkajärjestelyrekisterin rekisterinpitäjänä.

Esityksen tarkoituksena on perustaa positiivinen luottotietorekisteri, johon talletettaisiin tietoja luonnollisten henkilöiden luotoista ja tuloista. Rekisteriin saisi esityksen mukaan tallentaa myös tiedot velkajärjestelystä ja yrityksen saneerauksesta, mitä pidetään välttämättöminä sen varmistamiseksi, että luottotietoraportista ilmenee, että luoton tiedot eivät päivitty rekisteriin sen vuoksi, että luonnollinen henkilö on velkajärjestelyssä tai yrityssaneerauksessa.

Ehdotuksen mukaan positiivisesta luottotietorekisteristä annettavan lain 13 §:ssä säädettäisiin velkajärjestelyä ja yrityksen saneerausta koskevista tiedoista. Pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan: "rekisteriin tallettaisiin luotto- ja velalliskohtainen tieto siitä, että luotto kuuluu yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993) tarkoitetun maksuohjelman tai yrityksen saneerauksesta annetussa laissa (47/1993) tarkoitetun saneerausohjelman piiriin tai että velkajärjestely tai saneerausohjelma on rauennut. Tiedot olisivat luotonantajien ilmoittamia. Muuta tietoa velkajärjestelystä tai yrityssaneerauksesta ei talletettaisi rekisteriin. Rekisteriin talletettaisiin tieto vain tuomioistuimen vahvistamasta maksuohjelmasta."

Aiemmassa positiivista luottotietorekisteriä koskevassa mietinnössä (OM 2021:13) pykäläehdotus (10 §) koskien velkajärjestelyä ja yrityksen

Dno ORK/75/2022

saneerausta koskevaa tietoa oli eri sisältöinen. Mietinnön mukaan positiiviseen luottotietorekisteriin olisi saanut tallentaa yleisemmällä tasolla tiedon siitä, että rekisteröityä koskeva velkajärjestelyn maksuohjelma tai yrityssaneerausohjelma on vahvistettu tai että menettely on rauennut. Lisäksi rekisteriin olisi tallennettu luotonantajan ilmoittama tieto siitä, että tietty luotto kuuluu tällaisen maksuohjelman piiriin. Viranomaisrekistereistä saatavaa yleistä tietoa maksuohjelman vahvistamisesta olisi täydentänyt luotonantajan ilmoitus siitä, että tietty luotto kuuluu tällaisen maksuohjelman piiriin.

Ehdotuksen 13 §:n mukaisesti velkajärjestelyä ja yrityssaneerausta koskevat tiedot perustuisivat luotonantajien ilmoituksiin. Oikeusrekisterikeskuksen ylläpitämiin rekistereihin ei käsitykseni mukaan näin ollen tulisi uusia rajapintoja. Oikeusrekisterikeskusta ei ole mainittu myöskään esityksen taloudellisissa vaikutuksissa. Oikeusrekisterikeskuksen mietinnön johdosta 6.5.2021 antamassaan lausunnossa kuvattuja tietojärjestelmämuutoksia ja integraatiota ei näin ollen tiettävästi aiheutuisi eikä siten myöskään aiemmassa lausunnossa kuvattuja kustannuksia Oikeusrekisterikeskukselle (10.000-20.000 euroa).

Uhkasakko

Positiivista luottotietorekisteriä koskevan lakiehdotuksen 30 §:ssä on säännös uhkasakosta. Finanssivalvonnalla ja Etelä-Suomen aluehallintoviranomaisella olisi toimivalta asettaa uhkasakko, kun ilmoitusvelvollinen laiminlyö ilmoitusvelvollisuuden, ilmoittautumisvelvollisuuden tai 29 §:ssä säädetyn tiedonantovelvollisuuden. Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakon tuomitsemisesta päättäisi valvontaviranomainen.

Oikeusrekisterikeskus vastaa uhkasakkolain (1113/1990) nojalla tuomittujen uhkasakkojen täytäntöönpanosta. Esityksessä ei ole arvioitu, kuinka paljon uhkasakkoja tuomittaisiin vuositasolla. Edellä mainitusta syystä tässä yhteydessä ei ole mahdollista ottaa kantaa siihen, edellyttääkö täytäntöönpanotehtävän hoitaminen lisäresursointia Oikeusrekisterikeskuksessa. Lain 30 §:n 2 momentin yhteyteen olisi hyvä lisätä selvennyksenä se, että *uhkasakon asettamiseen ja tuomitsemiseen sovelletaan uhkasakkolakia (1113/1990).*